

BIURO REDAKCJI:

Krakowskie-Przedmieście

Nr. 415.

Pismo Urzędowe, Polityczne i Naukowe.

PRENUMERATA:

w Biurze Redakcji

Nr. 415.

Oraz na wszystkich Stacjach Poczтовых w Cesarstwie i Królestwie

PRENUMERATA W WARSZAWIE:

Rocznie Rs. 8.—Półrocznie Rs. 4.—Kwartalnie Rs. 2.

Miesięcznie kop. 67.—Nr. pojedynczy kop. 5.

Poniedziałek, 26 Stycznia 1863.

PRENUMERATA NA PROWINCYI:

Rocznie Rs. 9 k. 20.—Półrocznie 4 k. 60.—Kwartalnie 2 k. 30.

Za przesyłkę w kopertach Kwartalnie Rs. 1.

SPTS RZECZY.

CZĘŚĆ URZĘDOWA. — Wiadomości urzędowe z Królestwa i Cesarstwa.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA. — Wiadomości zagraniczne.

Wiadomości rozmaite.
Wiadomości literackie.
Jurisprudencja.
Bibliografia Niemiecka za m. Grudnia r. 1862.
Teatr.
Kursa papierów publicznych i pieniędzy.
Obwieszczenia.

CZĘŚĆ URZĘDOWA

W dniu 13 (25) Stycznia JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ Namiestnik Królestwa wydał racyły następujący rozkaz dzienny do wojska:

Według Najwyższego JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, rozkazu:

Buntowników którzy będą ujęci z bronią w rękę, sądzić na miejscu przestępstwa w drodze doroządnego polowego wojennego sądu, a wyroki śmierci co do nich wydane, zatwierdzać mają ostatecznie i wprowadzać w wykonanie, Naczelnicy wojenni Okręgów: Warszawskiego, Lubelskiego, Radomskiego, Kałuskiego, Płockiego i Augustowskiego.

W nocy z d. 10 na 11-y (22 na 23) Stycznia, w wielu miejscach Królestwa Polskiego bandy buntowników napadły na stanowiska osobno rozmieszczonych oddziałów wojska. Bandy te były uzbrojone myśliwskimi strzelbami, rewolwerami, nożami, kosami i t. p.

W Płocku miał miejsce napad nocy który odparty został, przy czym wojsko zabiło 2 ludzi, a buntowników ujęto z bronią w rękę około 50. Zabitych i rannych swych, korystając z ciemnej nocy burzyciele uwieźli.

W Płońsku, o północy, uzbrojona banda napadła na stojącą tam 3-ą kompanię pułku Murońskiego. Napad był odparty, przy czym raniono 20 żołnierzy; napastnikom zabiło 3 ludzi, raniono 4, schwytano 44 i odebrano broń do 200 sztuk.

We wsi Jedlni blisko Radomia, gdzie stała 4-a kompania 2-go batalionu saperów, o godzinie 2-iej po północy, złościny wpadają do chaty po 6 i 10 ludzi, napadali na śpiących żołnierzy, przykładając broń do piersi nakazywali milczenie, przy czym zabierali broń i amunicję.

Według zebranych w Jedlni wiadomości, i zeznani dwóch więzionych do niewoli, okazuje się, że napad był dokonany przez 140 ludzi.

O godzinie 1-iej w nocy, za odgłosem dzwonów, w mieście Bodzentynie (koło klasztoru Święto-Krzyżskiego na Lysej górze) tłum burzycieli nagło rzucił się na śpiących żołnierzy i oficerów.

Sztydwacchi i dyżurni 2-iej kompanii strzelców pułku Smoleńskiego i jeden oficer, zostali zabici, lub ciężko ranieni. Kompanja zebrałszy się na ten alarm, udala się ku m. Kielcom. Ze strony buntowników także są zabici i ranni, lecz liczba ich nie wiadoma; zabrano dwie parokonne podwozy z bronią różnego rodzaju.

Około północy, dowódca 1-go batalionu Mohilewskiego pułku piechoty, major Rudiger otrzymał pierwszą wiadomość o uzbrojonych bandach, które ukazały się koło miasta Sztydłowa. Około godziny drugiej po północy, ruch spowodował go do zwłania wojska. Buntownicy zaczęli strzelać; z powodu niemożności działania w zupełnej ciemności i ciasnych ulicach, kompanie zostały wyprowadzone z miasta po szosie Radomskiem i stanęły w odległości pół wiorsty od Sztydłowa.

O godzinie 7-ej rano, wojsko opanowało miasto, a buntownicy zaczęli uciekać do bliskiego lasu, po Kieleckim szosie.

W tem starciu zabiło 2 żołnierzy, 9 raniono z których dwóch już umarło, 8 ludzi prawdopodobnie ujęto; buntownicy w nocy wywieźli swych zabitych i rannych; pochwycono z bronią w rękę 40 ludzi.

Z Gubernji Lubelskiej otrzymano następujące wiadomości.

Z 10 na 11-y (22 na 23) Stycznia o godzinie 4-iej z rana buntownicy napadli na park artylerji w Lubartowie, lecz byli odparty przez 9-ą kompanię pułku Wologodzkiego; schwytano 20 ludzi. W wojsku ranieni: dowódca kompanji, oficer od zandarmów i kilku żołnierzy.

Ruchomy Nr. 2 park w Kodniu także był napastowany, przyczem dowódca parku został pojmany. Na pomoce parkowi wysłano 2 kompanje piechoty.

We wsi Bukowo schwytano dnia 10 (22) wieczorem 20 uzbrojonych buntowników, lecz przybyła banda odbiła ich. Przeciwi niej wysłani zostali ranni.

W mieście Radzynie, o północy, banda złościny korzystając z ciemności nocy, napadła na kwatery oficerskie i żołnierskie stojących tam wojsk; przy czym z wojska zabiło 5, raniono 7 ludzi; w liczbie rannych znajduje się dowódca brygady generał-major Kanabich i dowódca baterji podpułkownik Meibam; lecz buntownicy zostali odparci.

We wsi Stoku, o 3 1/2 wiorst od miasta Siedlec uzbrojona banda rzuciła się na stojącą tam 10 kompanję Kostromskiego pułku pie-

choty, większa część której wraz z dowódcą kompanji znajdowała się na warcie w mieście. Żołnierze bronili się uporczywie, a trzech zapartych w domu, po najrozpaczliwszej obronie, złościny spalili wraz z zajmowanym przez nich domem. Wojska przybyłe na pomoce, wyparły ze wsi buntowników, którzy uciekli, na przygotowanych podwodach. Ze strony wojska jest zabitych 7, rannych 10; ze strony buntowników zabitych 5, rannych wzięto 5 i oprócz tego schwytano 55. Wzięto także trzy wozy kos i różnej broni.

W Łukowie o godzinie 2-iej w nocy, buntownicy w liczbie 300 pieszych i 50 konnych, napadli na stojące tam 5-tą i 8-mą kompanje Kostromskiego pułku piechoty, zabili sztydwacchi i zaczęli strzelać przeciw zebranym na placu kompanjom. Dla tego kompanje stanęły przy murze blisko będącego klasztoru.

W pomoce Łukowowi wysłano rotę ze wsi Mroczeń.

W Białe, po otrzymaniu wiadomości o gromadzeniu się uzbrojonego tłumu, dowódca 2-iej brygady artylerji konnej, Generał-Major Mamajew, przedsięwziął wczas środki ostrożności. Banda złożona z 450-u ludzi, dowiedziawszy się o tem, zemknęła. Zabrano dwóch ludzi, którzy znajdowali się przy podwodach, i 9-u uzbrojonych.

W gubernji Warszawskiej, banda uzbrojona skierowała się ku Radomsku, z 10 na 11 (22 na 23) b. m., w zamiarze atakowania stojącej tam kompanji pułku Witebskiego. Dowódca kompanji przysłał z Radomska 7-u uzbrojonych buntowników przytrzymanych przez włóścian.

Komenda 1-go batalionu saperów, złożona z dwóch podoficerów i 28-u szeregowców, idąc 11 (23) Stycznia z Grójca do Mogilnicy i Błędowa, atakowana została przez uzbrojony tłum. Trzech szeregowców odniosło dość ciężkie rany, dwóch podoficerów raniono lekko, a jeden niewiadomo gdzie się podział. Po pierwszych wystrzałach saperów, tłum rozbiegł się; zabrano bryczkę z dwoma zaprzęgowymi koniami i jednym wierzchowcem; były w niej trzy dubeltówki, a na szosie znalezione jeszcze jedne. Ci którzy znajdowali się w bryczce, zdolali ucieknąć.

Do NAMIESTNIKA NASZEGO W KRÓLESTWIE POLSKIM, JEHO CESARSKIEJ WYSOKOŚCI WIELKIEGO KSIĘCIA KONSTANTEGO MIKOŁAJEWICZA.

Na przedstawiencie WASZEJ CESARSKIEJ WYSOKOŚCI Najmilszocij mianujemy: Członków Warszawskiego Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczywistych Radeów Stanu, Antoniego Sadkowskiego i Konstantego Malchowskiego, Członkami Komisji Rządowej Sprawiedliwości, kierującymi Wydziałami, — pierwszego Wydziałem Administracji i Kontroli, a drugiego Kryminalnym; Naczelnika zaś Wydziału Cywilnego tejże Komisji, Wiktora Kamionowskiego, pełniącym obowiązki Członka, kierującego pomienionym Wydziałem, z zaliczeniem Sadkowskiemu starszeństwa na urządzenie Członka Komisji od 16 (28) Listopada 1862 roku, to jest od dnia powołania go do pełnienia obowiązków tego Urzędu.

(podpisano) „ALEXANDER.”

przez CESARZA i KRÓLA

Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) Leski.

w St. Petersburgu, d. 25 Grudnia (6 Stycznia 1862/3 r.

R O Z K A Z

do Zarządu Cywilnego Królestwa Polskiego.

W Warszawie d. 8 (20) Stycznia 1863 r.

I. PRZEZ NAJWYŻSZE ROZKAZY JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI.

w Moskwie d. 16 (28) Listopada 1862 roku. (Nr. 24.)

Uwolniony od obowiązków. — Na własne żądanie: Minister Sekretarz Stanu Królestwa Polskiego, Rzeczywisty Tajny Radaca Józef Tymowski, z pozostaowaniem Członkiem Rady Państwa Cesarstwa.

Mianowani: — Dyrektor Główny Przychodów w Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu Królestwa, Tajny Radaca Adam Leski, Ministrem Sekretarzem Stanu Królestwa Polskiego; Radaca Stanu Królestwa Polskiego Adam Bagutowski, p. o. Dyrektora Głównego Przychodów w Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu z wszelkimi prerogatywami do urzędu Dyrektora Głównego przywiązaniemi.

w Moskwie d. 20 Listopada (2 Grudnia) 1862 r. (N. 25.)

Otrzymują urlop za granicę. — Prezes Komisji Emerytalnej Królestwa Polskiego, Tajny Radaca Trębicki, dla poratowania zdrowia na mecy 4. Członek Rady Stanu Królestwa, Szambelan Dworu JEHO CESARSKO - KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, Rzeczywisty Radaca Stanu Chadyński, na miesiąc trzy.

II. PRZEZ POSTANOWIENIE NAMIESTNIKA JEHO CESARSKO - KRÓLEWSKIEJ MOŚCI W KRÓLESTWIE POLSKIM.

W Oddziale Gazet przy Kancelarji Dyplomatycznej Namiestnika JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI w Królestwie Polskim. — Mianowani: — Naczelnik Wydziału Zagranicznego przy b. Zarządzie Warszawskiego Wojennego Generał-Gubernatora, Radaca Kolegjalny Juliusz Hignet, Naczelnikiem Oddziału Gazet; Redaktor tegoż Wydziału, Asesor Kolegjalny Emilian Hignet, Redaktorem Oddziału Gazet; Nadetatowy Urzędnik do pisma także Jan Brzuszczyński i Nadetatowy Urzędnik do pisma w b. Zarządzie Warszawskiego Wojennego Je-

neral-Gubernatora Kwiryn Cholewiński, Urzędnikami do pisma w Oddziale Gazet, z zaliczeniem wszystkich do Kancelarji Namiestnika JEHO CESARSKO - KRÓLEWSKIEJ MOŚCI w Królestwie Polskim.

W Warszawskich Departamentach Rządzącego Senatu. — Mianowani: — p. o. Zastępcy Pomocnika Naczelnego Prokuratora IX Departamentu Senatu Władysław Nowakowski, p. o. Pomocnika tegoż Naczelnego Prokuratora.

III. PRZEZ POSTANOWIENIE RADY ADMINISTRACYJNEJ.

W Kancelarji Rady Administracyjnej. — Mianowani: — Młodszy Pomocnik Naczelnika Oddziału w Kancelarji Rady Administracyjnej Władysław Zdzitowiecki, Starszym Pomocnikiem Naczelnika Oddziału; Podsekretarz August Radwan, Młodszym Pomocnikiem Naczelnika Oddziału i Urzędnik do pisma Franciszek Joachimowski, Podsekretarzem Kancelarji tejże Rady.

Uwolniony ze służby. — Na własne żądanie: Starszy Pomocnik Naczelnika Oddziału w Kancelarji Rady Administracyjnej, Radaca Kolegjalny Franciszek Baranowski, z mundurem do urzędu przywiązany.

W Wydziale Komisji Rządowej Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego. — Mianowani: Rektor Gimnazjum III w Warszawie Kazimierz Boguski, Rektorem Gimnazjum II, Rektor Gimnazjum w Szczerebyszynie z delegacją p. o. Rektora Gimnazjum II Jan Pankiewicz, Rektorem Gimnazjum III w Warszawie.

W Wydziale Komisji Rządowej Spraw Wewnętrznych. — Otrzymują urlop za granicę: — Szambelan Dworu JEHO CESARSKO-KRÓLEWSKIEJ MOŚCI, Dyrektor Stada Rządowego koni w Królestwie Polskim, Hrabia Stanisław Potocki, na d. 28.

W Wydziale Komisji Rządowej Sprawiedliwości. — Mianowani: — Prokurator Królewski przy Trybunale Cywilnym Gubernji Warszawskiej w Warszawie Tytus Polczycki, p. o. Prezesa tegoż Trybunału.

Uwolnieni ze służby: — Na własne żądanie: — Sędziowie Pokoju: Okręgu i Miasta Warszawy Wydziału I Henryk Wejcherl, i Okręgu Zgierskiego Ludwik Ostrowski.

W Wydziale Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu. — Otrzymują urlop za granicę: — Pisarz Magazynu Solnego w Modrzejowie Franciszek Kosko, na d. 25 i Naczelnik Urzędu Loterji Baron Mengden na d. 8.

W Najwyższej Izbie Obrachunkowej. — Otrzymuje urlop za granicę: — Urzędnik do szczególnych porużeń przy Najwyższej Izbie Obrachunkowej, Aleksander Zapaśnik, na mecy 4. (d. c. n.)

Szkola Główna Warszawska. — Dziekan Wydziału Prawa i Administracji. — W wykonaniu Postanowienia Rady Administracyjnej z dnia 4 (16) Stycznia r. b. mam zaszczyt zawiadomić osoby które podług tegoż Postanowienia są upoważnione do uczęszczania na wykłady praktyczne Prawa, iż zapis na takowe wykłady odbywać się będzie w Kancelarji Szkoły Głównej od dnia 28 Stycznia r. b. o godzinie 2 i pół z południa. Zgłaszający się winni złożyć pozwolenie Władzy właściwej a Obroncy i Rejenci swoją nominację, wszyscy zaś kwit Kasji Miejskiej na uiszczoną opłatę półroczną rs. 10. — J. K. Wolowski.

Z Petersburga, 17 Stycznia.

Przez Najwyższe dyplomy z d. 1 stycznia (v. s.), Najmilszocij mianowani zostali kawalerami orderów: św. Anny 1-iej klasy: pskowski gubernator cywilny, rzeczywisty rada stanu Murawiew; s. w. Stanisława 1-iej klasy: dyrektor departamentu budowy okrętów w ministerstwie marynarki, kontr-admirał Wojewodzki 2-gi; dyrektor korpusu inżynierów okrętowych, generał-major Buraczok 1-y; dyrektor ekonomicznego departamentu w ministerstwie spraw wewnętrznych, Rzeczywisty rada stanu Schumacher; wronieński wojenny gubernator zarządzający i wydziałem cywilnym, generał major z orszaku JEHO CESARSKIEJ MOŚCI Czertkow; sibirski gubernator cywilny rzeczywisty rada stanu Antimow.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ogólne sprawozdanie.

Wiść o wzięciu przez francuzów Puebli jeszcze się nie potwierdziła, a nawet, jakby można wnosić z depeszy z Kadyksu podającej wiadomości z Meksyku do 24 grudnia dochodzące, wiść ta była przedwczesną.

Times wzmiarkując, że francuzi mają zajęte port Oboch nad morzem Czerwonem niedaleko cieśniny Babel-mandeb, zwraca uwagę, jak mało zajęcia to obchodzi dziennikarstwo angielskie, kiedy prasa francuzka jeszcze niedawno tak zanipokoila się wzięciem w posiadanie przez anglików wyspy Perim. Dziennik ten powiada, iż wskazuje to, jak wielki postęp uczyniła sprawa międzynarodowej przyjaźni. Zresztą Times utrzymuje, że Francja urządzając w tamtych stronach skąd węgły, jedynie ma na celu ułatwienie stosunków handlowych z Chinami, Koehinchiną i Indjami, gdzie handel francuzki znacznie się rozwija.

W Londynie zajmują już umysły, przewidywana walka w parlamencie. P. Dizrachi wreszcie niż zwykle rozszalał do członków stronnictwa torysowskiego wezwania, aby się leżnie stawili na d. 5 lutego do parlamentu. Stronnictwo radykalne nie będzie popierało zamiarów torysów, żąda ono tylko znacznych oszczędności, lecz nie chce na miejsce lordów Russella i Palmerstona, wynieść p. Dizrachi i lorda Derby, i jeżeli ci ostatni liczyli na rozdzielanie lonie stronnictwa wigów, to się omy-

lili w swych rachubach. Czy mimo tego kwotstja zaufania nie będzie podniesiona, — niewiadomo; torysowie mają, zdaje się, przewagę głosów, lecz w razie oświadczenia gabinetowej nieufności, prawdopodobnie parlament zostałby rozwiązany.

W Turynie krążyła pogłoska, że przy układach, co do zawarcia traktatu handlowego, Francja proponowała znaczną sumę pieniężną za ustąpienie w. Elby. Pogłoska ta potrzebuje potwierdzenia.

Z tego, że roboty przy budowie blockhausów zostały wstrzymane, wnosią, że Porta na żądanie mocarstw okazuje się skłonniejszą do ustępstw w tym względzie.

W Berlinie utrzymują, że gabinet, nie ma wcale zamiaru rozwijania izby z powodu adresu i rozpraw nad nim; gabinet postanowił podobno trzymać się drogi odpornej, przez co spodziewa się osłabić zaczęta politykę izby.

(Lnd. bel., W. Z., Schl. Z.)

Anglja.

Londyn, 20 Stycznia. Dzisiejsze pisma angielskie podają znaną już z pogłoską wiadomość o zamiarze lorda Palmerstona utworzenia kilku nowych krzesel parowskich. Jedni mówią o pięciu nowych takich krzesłach, inni zaś o siedmiu, lecz dotąd zdają się nie ulegać wątpliwości trzy tylko kandydatury, mianowicie: sir Charles Wood'a, p. Ellice i p. Monckton Milnes'a. Z drugiej zaś strony donoszą, że lord Derby nie chce słuchać rady p. Disraeliego wystąpienia energicznego przeciw rządowi w kwestji wysp Jonskich. Lord Derby wąpi także, żeby kwestja budżetu mogła przyczynić się do obalenia gabinetu, tem bardziej, że plany p. Gladstone'a, okrzykane przez p. Disraeliego i kilku innych polityków, jako niekonsekwentne, okazały się za wszelki miar praktycznymi. Przeciwnie niektóre gazety angielskie utrzymują, że rezultat finansowy w r. b. nie jest bardzo świetny i że nie będzie zapewne możliwości zniesienia podatku od dochodów chociażby o jakie 2 lub 3 pency od funt. ster. Zważywszy atoli trudności jakie p. Gladstone miał do zwalczania przy zmianach zaprowadzonych w r. z. w taryfie celnej, oraz w obec przesilenia fabrycznego i wynikłej zjad w okręgach fabrycznych nędzy, — przeciwnicy tego męża stanu nie mogliby liczyć na powodzenie opozycji przeciw niemu. W sferach torysowskich rozszala się nawet pogłoska, że opozycja, przy zbliżającej się uroczystości ślubu księcia Walji z księżniczką Aleksandrą Duńską, nie chce wywoływać przesilenia ministerjalnego.

Londyn, 21 Stycznia. Pisma angielskie mówią dziś o zgodzie Saída-Paszy. Ponieważ zmarły zwiędził w r. z., po raz pierwszy i ostatni, Londyn, a tak własną osobistością, jak i zewnętrzna okazałością swego otoczenia, zwrócił na siebie powszechną uwagę, przeto nekrolog, poświęcony jego pamięci, jest o wiele sympatyczniejszy, niż to zwykłe mia w tu miejsce. Gazety tutejsze otrzymały wczoraj rano wiadomość o jego zgodzie, a w południe nadeszła już z Aleksandrii korespondencja (umieszczona w drugim wydaniu Times'a), donosząca o wysłaniu żołnierzy egipskich do Meksyku. Times zwraca uwagę na znaczenie i styczność obu tych wypadków. „Zgon Saída-Paszy”, powiada pomieniony dziennik, „na znaczenie europejskie. Jakkolwiek Wice-Król Egiptu został w kalendarzku gotajskim zaledwie wspomnian, a wśród książąt panujących zajmował bardzo skromne stanowisko, pomimo to państwa zachodnie, a szczególnie Francja, u miały ocenić wartość jego przyjaźni. Wśród licznych zmian zaprowadzonych przez niego w administracji Egiptu, zachowanie się w kwestji niewolnictwa największy mu zaszczyt przynosi. Przedsiębrał on skuteczne środki przeciw przywozowi murzynów morzem Czerwonem lub przez granicę południową. Obowiąży się należy, iżby zasada ta nie została naruszoną na korzyść p. Lesseps'a i towarzystwa kanału suezkiego. Zarzucił atoli można zmarłemu Wice-Królowi, iż przysłał na wysłanie murzynów egipskich do Meksyku, dla wzięcia udziału w najuczciwszych czynnościach przedsięwziętej tam przez Francję wyprawy. Zresztą wypadek ten nie jest jeszcze należyte wysławiony, nie wiadomo bowiem, czy wysyłka murzynów do Meksyku nastąpiło z rozkazu Saída-Paszy, czy też na skutek dobrowolnej umowy między nimi a rządem frauzkim układów”.

Ze źródła prywatnego donoszą, że adm. ałowie europejskie, dowodzący eskadrami na wodach wschodnio-azjatyckich, otrzymali od swych rządów polecenie żądania od rządu japońskiego zupełnego i jawnego zadosyć uczynienia za obelgę wyrządzoną tam reprezentantom państw europejskich. W razie jeżeli japończy nie zmienia swego trybu postępowania, wypowiedzianą im zostanie wojna. Odzywają się obecnie w Europie głosy, nie rokujące wielkich dla państw ucywilizowanych korzyści z ustalenia się stosunków handlowych z Japonją, tak iż koszta wojenne nie odpowiadałyby wcale widokom na przyszłość. Lecz zdaje się, że zdanie to jest błędne.

Zapewniają, że na teraz tak torysowie jak i wigowie zadowolnieni są ze stanu rzeczy i że postanowili utrzymać lorda Palmerstona u steru rządu tak długo, dopóki temużowi stan ułi starczy. Można o nim powiedzieć, że wziął nad większą częśćią swych dawnych przeciwników politycznych przewagę tem głównie, że prawie wszystkich ich przczył. Lecz za to rząd narazyony jest na wielki szwank dla braku energii w ministrze spraw wewnętrznych, sir George Grey'u. P. Gladstone, kanclerz skarbu, zwraca na się po-

wszechną uwagę z powodu nowego budżetu. Dochody zeszlroczne wyniosły około 2,300,000 fun. ster. więcej niż obliczono było, a ponieważ zamierzone zostały znaczne w armji i flocie redukcje, przeto minister będzie mógł ulżyć ciężarowi podatków o jakie 4 miliony funt. ster. Zwykłem jest zdanie, że minister skarbu z przewyżką jest najniebezpieczliwszym z ludzi; zdaje się atoli, że minister skarbu z deficytem jest o wiele nieszcześliwszy. P. Gladstone obniży zapewne podatek dochodowy, wynoszący obecnie 11 milionów fun. ster., oraz clo od cherbaty i cukru. Takie jest przynajmniej powszechnie w Anglii mniemanie. Pomimo pomyślnego stanu finansów, torysowie zamierzają wystąpić z opozycją przeciw gabinetowi, biorąc za powód zamiar rządu odstąpienia Grecji wysp Jonskich. Lecz najtrudniejsze jest położenie hr. Russell, z powodu znanej jego depeszy do rządu duńskiego, którą opinja publiczna w Anglii bezwarunkowo w potępia.

Austria.

Wiedeń, 22 Stycznia. Wczorajsza Gener. Corresp. pisze, „Ogłoszenie nowego prawa drukowego, oddawna już przez Cesarza usankcjonowanego, nie mogło dotąd nastąpić z powodu trudności napatykanych przy redakcji przepisów dotyczących wprowadzenia tego prawa w wykonanie. Dowiadujemy się, że i ta ostatnia czynność została we wszystkich szczegółach zatwierdzona, tak iż z pewnością spodziewać się należy, iż tak samo prawo drukowe, jak i przepisy co do jego wykonania, podane zostaną w ciągu b. tygodnia do wiadomości publicznej.

Presse wiedeńska donosi o układach prowadzonych w Wiedniu w celu założenia tamże nowego banku na wzór angielskiego Jointa banku. Na cele tego przedsięwzięcia stoją lord Fernoy, p. Roebuck i p. Lever. Plan tego banku pozostaje w związku z projektem budowy drogi żelaznej Aradsko-Hermanstadtzkiej. P. Roebuck przyjmowany był onegdaj przez Cesarza, który utwierdził go w nadziei powodzenia dla jego projektów. Mąż ten stanu wyjechał dziś do Londynu, gdyż lord Palmerston powołał go do wzięcia udziału w składzie gabinetu.

Francja.

Paryż, 20 Stycznia. Wiadomość podana wczoraj przez Patrie o wzięciu Puebli, potwierdza dziś La France; wszakże dzisiejszy Monitor nie o tem nie wspomina, co objaśniają w następujący sposób. Jenerał Forey wstąpił w Vera-Cruz statek pocztowy, dopóki nie wygotuje raportu; lecz dowódca stacji morskiej w Vera-Cruz przesłał zawiadomienie o zajęciu Puebli przez statek udający się do Nowego Jorku do tamtejszego konsula francuzkiego, który nadesłał o tem wiadomość do Paryża. France powiada, że jen. Forey obszedł Gwadelupę, która to pozycja poprzednio wstrzymała postęp armji francuzkiej, i z pomyslnym skutkiem zaatakował Pueblę od strony północnej. Meksykankie były niespodzianie zaskoczeni, lecz nie znajdowali się w tak znacznej liczbie jak powiada Patrie; oddział ich nie wynoszący 10,000 ludzi nawet się nie bronili. Wojska francuzkie weszły do Puebli ściągając meksykanków. Jen. Forey postanowił czekać w Puebli na posiłki. Miasto to leży w odległości 3/4 drogi z Vera-Cruz do stolicy. W tem stanowisku daleko dogodniejszem niż Orizaba, jen. Forey przysposobił się do przedsięwzięcia stanowczego kroku przeciw stolicy.

Stanowczo utrzymują, że rząd francuzki wcale nie operabył się wyborowi na Króla greckiego księcia Aunale, lecz zapewne tak jak i co do innych kandydatów brak tu zgody samego księcia. Z kandydatów na prezesa zgromadzenia narodowego, Valbi ma być przychylniejszym Anglii, a Rigas Palamides, przychylniejszym Francji.

Constitutionnel otrzymał obok polecenia zaprzeczenia wieściom, jakoby nowy wice-Król Egiptu wyłącznie sprzął Anglii, polecenie zaprzeczenia także wiadomości, jakoby rząd francuzki miewał się do sprawy uwięzienia w Neapolu księżny Barberini, o wypuszczeniu której pogłoska dotąd się nie potwierdziła. Rząd włoski chce koniecznie, aby jej niewiada, której stanowczo nie zaprzecza, jawnie wykręta została przez w. sciswy sąd.

P. Scialoja wczoraj opuscił Paryż, wioząc traktat handlowy świezo podpisany do ratyfikacji swemu rządowi. Zaprzeczają dziś wieści, jakoby warunek tego traktatu zapewniał negocjowanie na giełdzie paryżkiej wszystkich papierów włoskich; tylko co do przyszłej pożyczki włoskiej upoważnienie rządu francuzkiego zdaje się nie ulegać wątpliwości.

Komisja adresowa senatu, która powierzyła ułożenie projektu adresu p. Troplongowi, w zasadzie miała się oświadczyć za wyrażeniem Cesarzowi podziękowań za kierunek jego polityki. Jenerał Goyon miał przemawiać na publicznem posiedzeniu, lecz zapewniają, że zalecono mu największą ostrożność, żeby rozprawom nie nadać ożywienia, które mogłoby skłonić księcia Napoleona do zabrania głosu, czego wcale sobie nie życzą.

Paryż, 21 Stycznia. Powszechnie utrzymują, że w usposobieniu ciała prawodawczego, okazanem przy rozprawach nad adresem w biurach, dają się spoznać dwie dążności; jedna w duchu stronnictwa prawego, mająca na celu naleganie na rząd, żeby starał się skłonić gabinet turyński do bardziej pojednawczego usposobienia względem stolicy Apolskiej; druga cokolwiek opozycyjna przeciw wyprawie meksykankiej. Rozumie się, iż nie pragną, aby wyprawę tę natychmiast zaprzęścić, ale życzą sobie, aby o ile można najprędzej zakończyć to tak już kosztowne

przedsięwzięcie; wydatki na ten cel poczynione, obliczają już na 127 milionów fr., co nie zdaje się zbyt przesadzonym, ponieważ p. Fould w ostatnim sprawozdaniu wspominał o 100 milionach.

Prawdopodobnie sprawozdawcą komisji adresowej będzie wyznaczony tak jak w roku zeszłym p. Gragnier de Cassagnac; wszakże pewna ilość członków przekładałaby nad niego p. Larrabure. Zresztą któżkolwiek będzie sprawozdawcą, adres nie będzie wybitny. *Patrie* powtarza jeszcze raz, że rozprawy w tym roku nie będą tak wybitne jak w roku zeszłym, w skutek objawionego zyczenia rządu, a terazniejsi deputowani, pragnący być wybrani na następne 6 lat nie będą sprzeciwiać się temu zyczeniu. Posiedzenia, według tego dziennika, będą krótko trwały, co między innymi wskazuje złożenie budżetu trzy miesiące wcześniej niż w roku zeszłym, ogólnie zaś wybory prawdopodobnie odbędą się w maju.

Półrządowy artykuł *Constitutionnelle* proponujący gabinetem waszyngtońskiemu i richmondskiemu mianowanie komisarzy do ułożenia podstaw traktatu pokojowego, dał powód do licznych pogłosek i przypuszczeń i ocen. Tak, zapewniają, że podobny projekt wysłany został przed ośmioma lub dziesięcioma dniami przez p. Drouin de Lhuys do rządu waszyngtońskiego, z zastrzeżeniem, że następstwem odrzucenia go, byłoby uznanie Rzeczypospolitej skonfederowanej. Konferencje tych komisarzy miałyby odbywać się w Paryżu, Brukseli lub Frankfurcie, co wydaje się mniej prawdopodobnym z powodu odległości tych miejsc od placu boju. Nawiasem dla nich miejscem, gdyby istotnie miały nastąpić, byłby stan Illinois, tak z powodu swego położenia, jak i panującej tam opinii. W niektórych sferach w Paryżu, nie wątpią, że projekt podany przez *Constitutionnelle*, w każdym razie przyjdzie do skutku, ponieważ odpowiada coraz powszechniej uznawanej w Stanach Zjednoczonych potrzebie zawarcia pokoju, a usawa mieszanie się mocarstw europejskich.

Zapewniają, że książę Koburgsko-gotajski skłania się ku przyjęciu kandydatury greckiej. W takim razie adopcją Ludwika-Filipa swego stryja, ożenionego z córką Ludwika-Filipa. Jednakże silne przeszkody kandydatura ta spotyka tak w samych Atenach, gdzie nie są zbyt sprzyjający książętom niemieckim, jak w Niemczech, gdzie stronnictwo zjednoczenia utraciłoby głównego protektora.

Włochy.

Turyń, 18 Stycznia. Posiedzenie izby, które wkrótce się rozpoczyna, a raczej dalej będą prowadzone, poświęcone będą załatwieniu interesów. Jedynym prawem politycznym, jakie będzie roztrząsane w izbie, będzie prawo o stowarzyszeniach. Posiedzenia te będą trwać prawdopodobnie około sześciu tygodni, poczem uroczyste będą zamknięte, a Król uda się na południe.

Sesja na rok 1863 otwarta zostanie w końcu kwietnia; o ile słycać dopiero wtenczas będzie mowa o pożyczce, jednakże wiadomości ta potrzebuje potwierdzenia. Wiele mówią o wypuszczeniu zamiast renty połowkowej obligacji ziemskich, wypłacanych z funduszu mającego wpłynąć ze sprzedaży dóbr rządowych. Dobra obecnie przeznaczono do sprzedaży przynioszą rocznego dochodu 25 milionów fr., a przedstawiają kapitał 600 milionów fr. Łatwo by było wypuścić za 400 milionów takich obligacji, które przyjmowanoby w dobrym kursie przy sprzedaży dóbr rządowych. Ministrowi skarbu poczyniono w tym przedmiocie korzystne propozycje. Minister ten nie postanowił w tym względzie nic stanowczego, lecz gdyby projekt ten przyjął, zaciągnięcie pożyczki zostałoby odroczone do nieoznaczonego czasu.

WIADOMOŚCI TELEGRAFICZNE.

Paryż 28 Stycznia. *Monitor* donosi w części urzędowej, że Cesarz w niedzielę sam osobiście rozda nagrody przyznane w Londynie wystawom francuzkim. Buletyn tegoż dziennika, za kilkakrotne przypomnienia dzienników angielskich, podaje objaśnienia co do żądania rządu francuzkiego, odstąpienia mu przez Wice-Króla Egiptu pulku murzynów, na wyprawę Meksykańską; — murzyni nie podlegają złotej febrze; Wice-Król Egiptu miał tylko 450 ludzi do swej dyspozycji, którzy będą przeznaczeni na załogę w Vera-Cruz. Środek ten spowodowany względami ludzkości, nie powinien ulegać krytyce.

Paryż 23 Stycznia. Parostatek *Tampico* przybył z wiadomościami z Meksyku do portu Saint Nazaire. *Patrie* mówi, że wiadomości te nie mogą nie donosić o zajęciu Puebli, gdyż sięgają tylko do 16 grudnia. — Według *France* nadeszły wiadomości z Orizabą pod datą 16 Grudnia, według których wojsko francuzkie posiada obfite zapasy żywności. Armia, na wzgórzach, które zajęła, mogła z łatwością zaopatrzyć się w żywność. *Pays* utrzymuje, że Francja zaproponowała w Waszyngtonie w sposób półrządowy środek do załatwienia sporów, który zupełnie nie naruszy godności Amerykanów.

Turyń, 23 Stycznia. Wiadomości nadesłane tu z Rzymu donoszą, że tamtejszy komitet narodowy oświadczył, że nie zmienił w niczem swej dążności i nie uznaje żadnej innej władzy, oprócz rządu królewskiego. Komitet otworzył składkę na wsparcie ofiar rozbójnictwa.

Wiedeń 22 Stycznia. *General Correspondenz für Oesterreich* zamieszcza następującą wiadomość z Londynu. Badania dokonane przez sir Henryka Bulwera w Egipcie, sprowadziły prawdopodobnie mniemanie Anglii, jakoby przepokanie międzyrzecza Suez było niemożliwe. Okoliczność ta zasługująca na uwagę i wyjaśnienia niejako najważniejszą politykę Anglii w Grecji. Taż sama korespondencja donosi, że członkowie komisji wybranej do oznaczenia rajonu twierdzy Belgradzkiej wkrótce udadzą się do Belgradu i że można się spodziewać przedkiego ukończenia ich pracy. Wieczorny numer dziennika *Wiener Zeitung* mówi, iż jest uważnym do oświadczenia, że baron Beust, co do projektu o delegowa-

nych nie podał takich propozycji pośredniczących, o jakich *Wiener Presse* kilkakrotnie wspomina.

Wiedeń, 23 Stycznia. *General Correspondenz für Oesterreich* utrzymuje, że przeszkody, jakie zachodziły co do reparacji kopuły kościoła Grobu Świętego, zostały obecnie usunięte, a budowa ta została z wspólnym porozumieniem powierzona budowniczemu rosyjskiemu p. Eppingerowi.

Koburg, 22 Grudnia. *Coburger-Zeitung* zaprzecza energicznie wiadomości telegraficznej turyngskiej, umieszczonej w *Dresdener-Journal*, dotyczącej kandydatury na tron grecki i następstwa tronu w księstwie Koburgskim.

Londyn, 23 Stycznia. Parostatek *Anglo-Saxon* przywiózł wiadomości z Nowego Jorku z dnia 8 b. m. — Związkowi udali się do Vicksburga, i popłynęli rzeką Gazzo, w celu atakowania Vicksburga z innej jeszcze strony. Prezydent Stanów południowych, p. Davis, wrócił do Richmondu i wynurzył w mowie tamże mianę nadzieję, że odłączenie od państw północnych zostanie urzeczywistnionem.

Odezwa Prezydenta Davisa do ciała prawodawczego w Mississippi, mówi, że Stany Południowe spodziewają się uznania, jednakże nie można liczyć na mocarstwa zagraniczne. Anglia nie chciała się podjąć pośrednictwa, ani przedsięwziąć pierwszych kroków co do uznania niezależności Stanów Południowych. Francja zajęła przychylniejsze stanowisko względem południa, i jeżeli ona poda przychylną dłoń, Stany Południowe chętnie ją przyjmą. — Gubernator w Kentucky proponował, aby odrzucono proklamację Lincoln, dotyczącą usamowolnienia. — Donoszą z Nowego Jorku z dnia 10 b. m. jako pogłoskę, że skonfederowani zajęli Springfield w Missisipi. Minister skarbu p. Chase przybył do Nowego Jorku, jak sądzą w celu zaciągnięcia pożyczki 56 milionów dolarów. Kraży pogłoska, że generał Burnside podał się do dymisji. Kongres uchwalił publiczne podziękowanie generałowi Butler.

Londyn, 24 Stycznia. Parostatek *Glasgow* przywiózł 603,740 dolarów w gotówce i wiadomości z dnia 12 b. m. Wiadomości o przegranej jen. Shermana pod Vicksburgiem potwierdza się; został on usunięty, a następcą jego mianowany Malernand. W Galveston skonfederowani zburzyli podobno dwa parostaki wojenne, zabrali wiele zapasów i wzięli 600 ludzi do niewoli. Starania p. Chase w celu zaciągnięcia pożyczki, nie osiągnęły pożądanego skutku. Senat zatwierdził wniosek co do puszczenia w obieg obligacji skarbowych za 900 milionów dolarów.

Berlin, 23 Stycznia. Na posiedzeniu komisji adresu był obecny p. Bismarck. Wstrzymuje się on z swem oświadczeniem aż do posiedzenia plenarnego; robi tylko uwagę, że trzeba zachować pewną miarę w tem, co ma być przez Króla wysłuchanem. Zależy to od decyzji osobistej. On ze swej strony nie radziłby Królowi przyjąć adresu większości. Dalej p. Bismarck protestował przeciw odłączeniu korony i ministerstwa, i zawarował się przeciw zarzutowi nadwężenia konstytucji. Z zarzutem tym nie trzeba się zbyt spieszyć, gdyż w takim razie traci on swoją doniosłość.

Berlin, 23 Stycznia. Według *Staats-Anzeigera*, przez gabinetu mówił na dzisiejszym posiedzeniu komisji adresowej, że rząd nie chce na posiedzeniu komisji bliżej rozwinąć poglądu swego na stan rzeczy, gdyż rozprawy podawane są w dziennikach bez rękopisów dokładnego powtórzenia wyrazów ministrów. Zresztą adres nie jest przedmiotem wspólnych narad między gabinetem i izbą deputowanych, lecz tylko jednostronnym objawem zdania tejże izby.

Berlin, 24 Stycznia. W wotum elektoralnemu Heskem w Frankfurcie powiedziano, rząd sądzi, że zaprowadzenie zgromadzeń delegowanych, jako sprawa związkowa, powinno mieć miejsce nie tylko w skutku porozumienia się między pojedynczymi rządami; gdy jednak teraz już na pewne przypuszczenia należy, że podobne wprowadzenie w mowie będących zgromadzeń, do czego niewątpliwie konieczna jest jedność głosów, nie może być uskutecznione, przeto dalsze postępy w tej sprawie nie mogą osiągnąć żadnego skutku, a grożą szczególniej polityczną szkodą. Liczono na równość głosów, gdyż nie spodziewano się odmowy ze strony Hesji.

Londyn, 23 Stycznia. Według dalszych wiadomości z Nowego Jorku z dnia 10-go b. m. zwycięstwo jen. Rosenkranza, który się posunął 10 mil za Murfreesborough, było stanowczem. Generał ten kazał oficerów wziętych do niewoli uwięzić i zamierza tak długo trzymać ich w więzieniu, póki prezydent Davis nie cofnie edyktu odwetu. Pod Vicksburgiem zakończyła się walka, która trwała ośm dni. Związkowi zostali odparci, i prawdopodobnie nie będą mogli ponowić tak przedko walki. Stracili oni 5,000 ludzi, między tymi generałowi Smitha i Morgana. Kraży pogłoska, że oddział złożony z 1,500 związkowych pod dowództwem jen. Horeya, wysłany w pewnej misji, został wzięty do niewoli. Skonfederowani mieli zdobyć Trenton, Humboldt i Uniontown w Missisipi. Na kongresie w Waszyngtonie miały miejsce burzliwe rozprawy między republikanami i demokratami. Komitet finansowy oświadczył się za puszczaniem w obieg obligacji skarbowych za 100 milionów dolarów. Dochodzą wieści z różnych stron, że miejsce jen. Burnside zajął jen. Hooker. Według wiadomości z Nowego Jorku pod datą 12 b. m., skonfederowani zdobyli miasto Galveston w Texas. Pięć parostatków z floty skonfederowanych zabralo związkowy statek kanonierski *Harriet Lane*, którego oficerowie wraz z całą prawie służbą zostali zabici. Porażka skonfederowanych pod Springfield w Missisipi została urzędowo potwierdzoną.

Gotha, 24 Stycznia. Układy z księciem Koburg-goajskim co do korony greckiej, nie są dotąd stanowczo zerwane. Dochodzą wieści, że książę ten postawił warunki, mające na celu dobro narodu greckiego, jako też zabezpieczenie interesów dotyczących własnego kraju, co do przyjęcia których, ze strony mocarstw, mało jest nadziei. Pogłoska, jakoby warunki te odnosiły się głównie do dóbr książęcych, jest zupełnie bezzasadną.

Paryż, 24 Stycznia. Dzisiejszy *Monitor* zamieszcza depeszę admirała Jurien de la Gravière z Vera-Cruz z dnia 16 m. z. Wiadomości te są pomyślnie. Armia posuwa się dalej na wzgórze i zaopatrzyła się w dostateczne zapasy żywności. Z Nowego Jorku przybyło do Vera-Cruz 1650 mułów. Wiadomości nadesłane z Vera-Cruz przez Kadyks, z dnia 24 z. m., donoszą, że francuzi, pozostawiając załogę w Vera-Cruz, Jalapie, Orizabie i Tampico, postępują ku Puebli. Dowódca statku pancernego francuzkiego *Normandie*, p. Russell, umarł na żółta febrę.

Berlin, 23 Stycznia. Projekt prawa dotyczący djet, kosztów podróży i zastępstwa deputowanych, pozostawia dotychczasowe djety i koszty podróży bez zmiany, zamierza zaś podnieść koszt zastępstwa wszystkich urzędników do wysokości ich pensji. Sprawozdawcą przy rozprawach nad adresem na plenarnem posiedzeniu, które zapewne będą miały miejsce we wtorek, jest p. v. Sybel.

Berlin, 23 Stycznia. Wniosek rządu Pruskiego doręczony wczoraj w Frankfurcie nad Menem mówi: „Naród niemiecki może znaleźć prawny organ swego działania w wspólnych sprawach, jedynie w reprezentacji, która w stosunku ludności każdego państwa należącego do związku, pochodzi z tejże ludności, przez bezpośrednie wybory. — Król przyjmował dziś deputację przychylności z Wielkiej Księstwa Poznańskiego. Wreżony adres jest zaopatrzony w 4,000 podpisów.

Na dzisiejszym posiedzeniu komisji adresowej p. Simson przemawiał świetnie:

Co do przekroczenia Konstytucji niema żadnej różnicy w zdaniach. Spór powstał najprzód z nieuznania praw izby w kwestji wojskowej, które spowodowało nie wzmocnienie jej, lecz raczej osłabienie; potem opór dalej się posunął, niż sama większość pragnęła. Nakoniec przyłączył się do tego zle pojęcie artykułu 99. Teraz rząd ma prawo administracji bezudziwowej. Oświadcza wreszcie, że on i jego przyjaciele chcą oporu, któryby miał widoki trwałości.

Kassel, 24 Stycznia. Haynau zmarł nagle; wieść kraży, że skutkiem samobójstwa.

Rzehor, 24 Stycznia. Odezwa rząduowa zawiera oświadczenie, że nie będzie zadośćuczynione wnioskowi ostatniego zgromadzenia w kwestji konstytucyjnej.

Paryż, 23 Stycznia. Marszałek Magnan wrócił z swej misji do Brukseli.

Madryt, 23 Stycznia. Rząd ma zaproponować izbom zatwierdzenie prawa o ogólnej amnestji, oraz podać wniosek, izby deputowanym nie było wolno piastować żadnego urzędu.

WIADOMOŚCI ROZMAITE

— Dzień onegdajszy był niepogodny, tylko około g. 8-9 rano niebo było na półpogodne; między godziną 8 a 9 wieczorem bardzo drobny deszcz padał. Powietrze wilgotne i niewzysokie ciepłe, średnia temperatura dnia wynosiła 3 1/2 stopni R.; największe ciepło po południu dochodziło do 5 stopni R., najmniejsze w nocy 1 1/2 stopni R. Barometr do g. 4 w. wznosił się, później opadał, średnia jego wysokość jest: 750,83 milimetrów. Rano i wieczorem panował wiatr mierny południowy. Elektryczność 16 stopni.

— Wczoraj przez cały dzień niebo było pochmurne, dopiero wieczorem na półpogodne. Powietrze nader ciepłe i wilgotne, średnia temperatura dnia 3 1/2 stopni R. ciepła, największe ciepło po południu wynosiło 5, najmniejsze wieczorem 1 1/2 stopni R. Barometr wznosił się, jego średnia wysokość jest: 749,02 milimetrów. Wiatr przed południem panował mierny południowo-zachodni, po południu mierny, wieczorem mocny zachodni. Elektryczność 16 stopni.

— Z niewyśledzonej przyczyny, w dniu 30 Listopada r. z wydarzyły się dwa pożary: jeden na folwarku Kazimierzowu, w gm. Freda, pow. Marjampolskim i zupełnie zniszczył dom mieszkalny i szopę, ubezpieczoną na rs. 390, — drugi na folwarku Zawiercie, w gm. Poręba Mrzygłodzka, pow. Olkuskim, skutkiem którego zgorzały: stodoła, obora i chlewy, ubezpieczone na rs. 1,140.

— Autor wielkiej 3 aktowej opery *Monbar* czyli *Filibustier*, niedawno po raz pierwszy przedstawionej w Teatrze wielkim, p. Dobrzyński, napisał takową w r. 1835, lecz tylko znaną była ona publiczności z wyjątków i uwertury. Dziś dopiero wystawiono tu dzieło to w całości. Po ukończeniu rzeźbionej opery, gdy napotkał p. Dobrzyński przeszkodę na scenie Warszawskiej w jej wystawieniu, pragnął takową wystawić za granicą i w tym celu w r. 1845 wyjechał do Niemiec.

W przejeździe w Poznaniu, dał dwa koncerty orkiestrowe i instrumentalne. Te tak przyjęte zostały, że dosyć przytoczyć, iż artyści tamtejszej orkiestry złożonej z samych Niemców, ofiarowali mu w upominku puchar srebrny z napisem niemieckim. Podobnych koncertów dał następnie p. Dobrzyński kilka i w Berlinie, tak prywatnie jak w teatrze (w Czerwiec 1845 r.), ale opery mimo zabiegów nie mógł wystawić. Wrócił zatem nasz artysta do Warszawy przez Lipsk i Dreżno. W r. 1853 otrzymał nominację na Dyrektora opery polskiej, które to obowiązki zaszczepił lubo niedługo spelniał. W r. 1854 kierował wykonaniem Oratorjum Elsnera w kościele Ewangelicko-Augsburgskim, na dochód wydania dzieł tego mistrza urzędem. W r. 1855 dał kilka koncertów w Warszawie z zapalem przyjętych. Dzieł, jakie napisał (od r. 1827 do 1862) część tylko drukował, część zaś zostaje w rękopisach. Do rękopisów należą: Uwertura na orkiestrę, Koncert na fortepian z orkiestrą, Msza na 3 głosy, Fantazja religijna Sen chrześcijanina, Ave Maria, Święty Boże, i inne religijne, — z swiatowych zaś rękopisami do śpiewu: poemat Konrad Walenrod, muzyka do dramatu Huga „Burgrawioła”, kilka Kantat, pieśni szesnastych i w. i. — Kompozycje p. Dobrzyńskiego wylicza prawie wszystkie *Encyklopedja Powszechna*.

P. Ignacy Feliks Dobrzyński, dziś jeden z najznakomitszych polskich kompozytorów, urodził się d. 25 Lutego 1807 r. w Romanowie na Wołyniu, z ojca Ignacego, także bie-

giego skrzypka i autora wielu polonezów. Sprawował on tam obowiązki kapelmistrza i dyrektora opery włoskiej, utrzymywanej kosztem właściciela dóbr, Senatora Iłńskiego. Ojciec widząc w synie zapal do muzyki, sam go począł uczyć i tyle go uosposobił, że w 9 roku wykonywał już biegle koncerta i sola. Do szkół uczęszczał w miejscu u Jezuitów, skończył je w Winnicy. Zawiadywał onemi wówczas uczony ex pijar Maciejowski. Mąż ten wielce się przyłożył do wielostronnego wykształcenia artysty. Młody Dobrzyński wyszedłszy ze szkół, miał zamiar jechać do Wilna na uniwersytet, na prawo lub medycynę. Choroba ojca spowodowała, że go zastąpić musiał i odjął też zupełnie poświęcił się muzyce. Po upływie lat czterech i zupełnie przyjszyci ojca do zdrowia w r. 1825, udał się do Warszawy dla dalszego kształcenia się w sztuce. Z razu zmuszony pracować na siebie, później znalazł pomoc u dyrektora konserwatorium muzycznego Elsnera, u którego prywatnie z Szopenem w r. 1827 wzięł około 40 godzin lekcji teorii i kompozycji, sam czerpiąc zresztą wiele z dzieł i partii udzielanych przez Elsnera i Fr. Lessla.

Nie ma prawie instrumentu, na któryby Dobrzyński coś nie napisał, a muzyka tak zwana pokojowa, jemu pierwsze u nas w tym rodzaju zawdzięcza prace w stylu narodowym pisane. W ogóle starał się p. Dobrzyński rozbudzić i podnieść u nas smak i zamiłowanie do instrumentalnej muzyki.

Na ogłoszony w roku 1834 konkurs w Wiedniu na najlepszą symfonię z nagrodą 150 talarów, napisał i przesłał wielką symfonię w C minor. Z 53 nadesłanych prac przyznali sędziowie pierwszeństwo dziełu Lachnera, lubo ono było rozwickle, bez wielkiego pomysłu i tylko dobrze technicznie opracowane. Dobrzyński jednak chlubny dostał accessit.

— Dnia 22 Grudnia r. z odbyło się nader interesujące posiedzenie Wydziału Statystyki ruskiego towarzystwa geograficznego w Petersburgu. Przedmiotem rozpraw był głównie projekt poprowadzenia kolei żelaznej, między Charkowem i Taganrogiem. — Dla zdecydowania tej kwestji, przydujący przedstawił pytania następujące: 1) Dla handlu wewnętrznego jakich części Rosji, przeznaczona jest od natury północno-zachodnią część morza Czarnego i północna Azowskiego? Przez które z tych mórz państwa zagraniczne, bliżej, bardziej bezpośrednio i dogodniej prowadzić mogą handel z większą częścią Rosji? Który z portów wybrzeża południowego ma w tym razie największe znaczenie naturalne i pierwszeństwo przed innymi, i z jakich powodów mianowicie? 2) Jaki wpływ miały rozmaite środki rządowe na bieg handlu rosyjskiego wybrzeża południowego? Z jakich powodów handel taganrogski ustąpił pierwszeństwa Odeskum, i jakie mianowicie były warunki tego ustępstwa? Jaki stan obecny handlu wybrzeża południowego? Czem objaśnia się to położenie i na czem zasadza się główna przyczyna utraty pierwszeństwa ze strony Rosji w wywozie pszenicy za granicę? 3) Jakimi środkami przyczynić się można do wszechstronnego rozwoju i należytego kierunku handlu rosyjskiego na wybrzeżu południowym? i 4) Do którego z portów wybrzeża południowego najkorzystniej byłoby dla Rosji przeprowadzić południową koleją żelazną ze środka kraju? — Wyznac należy, że kwestja cała stawioną została nadzwyczaj jasno i kategorycznie, ale sama obszerność zadania nie dozwalała zupełnego jej wyjaśnienia w ciągu jednego posiedzenia. — W rozprawach wynikłych pro i contra przeprowadzenia drogi żelaznej ku Taganrogowi, Teodozji lub Odesie, brał udział między innymi, akademik Baer, który osobiście zbadał na miejscu wszelkie szczegóły dotyczące morza Azowskiego, oraz pp. Hagemeister i Sementowski. — W końcu p. Baer podał wniosek, aby osoby biorące udział w rozprawach piśmiennie wysłuchały te fakta i dane, na których opierają swe dowodzenia. Wniosek ten przyniesie rzeczywista korzyść całej sprawie, gdyż tym sposobem kwestje wątpliwe przeniosą się na obszerniejsze nieco pole prasy periodycznej.

— Dnia 8-go b. m. daną była w Pradze, na teatrze narodowym, po raz pierwszy trajedja czeska przez p. Vitezslawa Halka, pod tytułem *Kral Vukaszin*.

— Z zakładu litograficznego p. Farskiego w Pradze, wyszły w drugim odbiciu portrety historyjografa Palackiego, Dra Riegera, Purkyniego i Sladkowskiego. Portrety te są o wiele lepiej odbite niż w pierwszym wydaniu, a podobnie wyrysów i wyrazu fizjonomii jest nadzwyczajne.

— Ismael-pasza, który został teraz po Said-paszy Wice-Królem Egiptu, jest drugim synem Ibrahim-paszy; urodził się w Kairze w 1830 r., zatem ma 32 lat wieku; pobierał nauki we Francji w szkole jenerałego sztabu. Za panowania Abbas-paszy należał on do stronnictwa opozycyjnego, tak zwanego stronnictwem ksiąząt. We Francji był znów w 1855 r., jak powiadają z poufną misją od Said-paszy, i w ten czas udał się do Włoch i do Rzymu gdzie doręczył Ojcu Świętemu, przepyszne podarunki, i własnoręcznie list od nowego Wice-Króla. Był on jenerałem i członkiem rady stanu. Następca jego jest Tossum-pasza, syn Said-paszy, obecnie mający 9 lat wieku.

— Dnia 11 b. m. oddano do użytku publicznej londyńskiej koleji podziemnej, a raczej tuneli ciągnącej się pośród zakątków kanałów, rur gazowych i wodnych, od stacji w Paddingtonie, będącej na jednym końcu Londynu, aż do bram City. Kolej ta łączy dworce dwóch wielkich linii kolei żelaznych. Jest to pierwsze doświadczenie tego rodzaju, w wielkiem umieszcje; przedstawiało ono niezliczone trudności, a kosztowało 37 milionów franków. Pociągi odchodzą co kwadrans od godziny 6 rano do północy w dnie powszednie, a od 8-jej rano do 10 wieczorem w Niedzieli i dni świąteczne.

WIADOMOŚCI LITERACKIE.

— W dniu 15 Stycznia, ukazał się w widok publiczny 1-y Numer nowo wychodzącego dwutygodnika, pod tytułem: *Zwistaw Ewangeliczny*, pod redakcją ks. Leopolda Otto. W wstępnem słowie, obejmuje on program

tego pisma i zasady których zamierza się trzymać. Główną przewodnią tego pisma, jak powiada, słowo wstępne pasterskie, będzie Pismo Święte. Zawierać zaś będzie Objasnienia Pisma Św. i rozmyślenia nad niem, w duchu protestantyzmu wierzącego, przejętego ogniem Ducha Bożego; wykład znaczenia uroczystości kościelnych i dni świętych; dzieje kościoła Ewangelicznego w Polsce, oraz zasłużonych w nim mężów, a także dzieje tego kościoła za granicą.

Pierwszy numer po tym wstępnym słowie, zawiera i ładnym językiem napisaną odezwę noworoczną, rozwijającą ewangelję na ten dzień przypadającą: objaśnienie powstania święta Epifanii (Trzech Króli); początek ciekawego i starannie skreślonego życiorysu Jędrzeja Frycza Morawskiego, jednego z najznakomitszych pisarzy polskich religijno-politycznych z epoki Zygmunta Augusta; dalej Doktor Livingston, słynny podróżnik i misjonarz w południowej Afryce, którego krótki życiorys podany jest w ustępie służącym za wstęp do tego artykułu; oprócz tego z ustępu oznaczonego Nr. I, umieszczono kilka zaledwie wierszy, co w każdym piśmie, a tem bardziej w wychodzącym co dwa tygodnie, jest wadą w układzie, wadą, której redakcja, przy dalszej wprawie w mechaniczne układanie numeru, łatwo uniknie; następnie Towarzystwa Biblijne, a mianowicie, sprawozdanie o zawiązaniu i rozwoju londyńskiego Towarzystwa biblijnego; pod rubryką przeglądu literackiego, sprawozdanie o roczniku ewangelickim poświęconym rzeczom Kościoła i Szkoły na r. 1863, wydany w Cieszyńcu przez Jana Sliwkę. Obok bogactwa treści, starannego opracowania przedmiotu, czystości języka, zwraca także uwagę ozdobność wydania, nowej drukarni p. Ignacego Krokoszynskiego.

— Dowiadujemy się o nowem dziele, jakie przygotowuje do druku Ks. Sadok Barącz, znany publiczności z licznych prac na polu historii świeckiej i kościelnej, tudzież interesujących monografi. — Pracowity ten badacz w ciągu dziesiątka lat wydał historję Ormjan w Polsce, historję Zakonu Kaznodziejskiego, historyczny opis Żółkwi, Stanisławowa, Jazłowa, Pamiętnik z dziejów polskich i t. d. — Obecnie wypracowane i gotowe do publikacji dzieło, ma obejmować przeszło trzydzieści arkuszy druku, tytuł jego: *Towarzystwo Duchowniastwa Katolickiego*. Podzielone na trzy oddziały, w pierwszym obejmować będzie: Patrologję; w drugim: Wymowę Kaznodziejską; w trzecim: Historję. Patrologja poda Żywoty Ojców świętych i Doktorów Kościoła Katolickiego, z krótkim przeglądem nieprzebranych tych skarbow naukowych. Wymowa kaznodziejska obejmie kazania znaczniejszych mówców polskich. Historja: Pamiętniki polskie, Monografie miast, kościołów, klasztorów, cerkwi i monasterów w Polsce i na Rusi. Celem tego zbiorowego dzieła jest wzajemna przysługa naukowa i skuteczna pomoc kształcącej się ubogiej młodzieży, albowiem cały czysty dochód z owej publikacji poświęca szanowny autor na fundusz małego seminarjum we Lwowie.

— W *Zadrze* (Zara) wychodzi od początku r. b. nowy tygodnik chorwaeki *Zvezda*, pod redakcją p. Sandezicza.

— Nakładem księgarń J. L. Kobra w Pradze, wyszła *Chemie organicka*, napisana przez p. Fran. Tonnera, profesora szkoły wyższej realnej w Pisku. Wydanie jest bardzo piękne i może śmiało mierzyć się z dziełami podobnego rodzaju, w Niemczech wychodzącymi. W tekście znajdują się 6 drzeworytów.

Taż księgarnia wydała tom piąty zbioru wiadomości dla panien czeskich, pod tytułem *Dzieci szkół*. Tom ten obejmuje „Chemję i technologję”, przez p. Fr. Tonnera; tekst objaśniający wybrane drzeworyty, w liczbie 33.

Nakładem teje księgarńi wyszła mowa, pod tytułem: *K teorii statystyki promysłu*, którą prof. Józef Erben miał 12-go Listopada 1862 r. przy otwarciu kursów statystyki i przemysłu w instytucie wyższym politechnicznym w Pradze.

— Wyszła w Pradze Numer 1-szy „Dodatku realnego” (*Realni priloha*) do nowego czasopisma pedagogicznego *Narodni škola*, służącego nowym dowodem gorliwości redaktora p. Rzezacza o szerzenie w krajach czeskosłowiańskich zdrowych pojęć pedagogicznych. — Czasopisma *Osviata*, wyszła w Pradze numer 11-ty, obejmujący: Traktat o niewiastach greckich; — Dalszy ciąg artykułu historycznego pod tytułem *Bojowos*; — O badaniach historycznych w Czechach, podług Palackiego; — O wystawie powszechnej w Londynie; — Opowiadanie narodowe chorwaackie pod tytułem *O diwotornem prstenu*; — *Drobnostki i Strażce języka*.

JURYSYDUDENCJA.

Uwagi nad projektem do prawa o sprzedażach (nieruchomości) Sądowych. (Dalszy ciąg, patrz Nr. 18).

15. W art. 25 po wyrazach: „od koniecznych bieżących wydatków” dodaćby należało: „na potrzeby gruntowe”, aby zajęty właściciel nie domagał się sobie, iż w tem mieszczą się i wydatki na jego utrzymanie, zwłaszcza że w § 26 jest powiedziane co i w jakim razie, na potrzeby dłużnika braniem być może. W drugim ustępie tegoż artykułu, powiedziano: „nie wolno mu wycinać lasu, wyjąwszy na miejscową potrzebę, i w zastosowaniu się, etc.”

Sądzą, iż lepiej może byłoby powiedzieć: „i z zastosowaniem się etc.”

Ustęp ostatni tego artykułu mówi o przeznaczeniu ze branych dochodów, na zaspokojenie, najprzód procentów za rok, z którego pochodzą, i za lat dwa poprzednie, a następnie dopiero na zaspokojenie kapitału. Przepis ten, nie rozstrzyga tej kwestji, czy na zaspokojenie procentów, od wszystkich w porządku hipotecznym stojących wierzytelności, i dopiero potem na kapitały w porządku tymże idące; czy też na zaspokojenie procentów, a następnie kapitały, w porządku hipotecznym pierwszego, a dopiero po nim następujących.

W wstępnem słowie, obejmuje on program

